

Kartan som källa

Uppgift 4

Kan den här kartan användas för att ta reda på...

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet

Eleven kan undersöka omvärlden och använder då kartor och andra geografiska källor, teorier, metoder och tekniker på ett **i huvudsak/relativt väl** fungerande sätt, samt för **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl** underbyggda resonemang om olika källors trovärdighet och relevans.

Bedömningsaspekter

- I vilken utsträckning elevens svar visar att eleven kan dra slutsatser om kartans relevans, vilket här visas genom antal korrekta svar.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C
5-6 korrekta svar	7 korrekta svar

Korrekta svar

	Ja	Nej
a) Hur klimatet skiljer sig mellan Australiens olika delar?	X	
b) I vilka delar av Australien som risken för torka är störst?	X	
c) Hur medeltemperaturen i Australien förändras under året?		X
d) Hur Australiens väder blir den kommande veckan?		X
e) Hur mycket nederbörd södra Australien får under ett år?		X
f) Hur många invånare Australiens största städer har?		X
g) Om Australiens klimat kommer att påverkas av klimatförändringarna?		X

Max antal korrekta svar: 7

Kartan som källa

Uppgift 5-6

5. Kartan kan användas för att ta reda på var i Australien det finns höga berg. Förklara hur.

6. Med hjälp av kartan går det att se att Australien ligger söder om ekvatorn. Förklara hur.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet

Eleven kan undersöka omvärlden och använder då kartor och andra geografiska källor, teorier, metoder och tekniker på ett **i huvudsak/relativt väl/väl** fungerande sätt, samt för **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/välutvecklade och väl** underbyggda resonemang om olika källors trovärdighet och relevans.

Bedömningsaspekter

- I vilken utsträckning eleven tar upp de relevanta förklaringarna till frågorna.
- I vilken utsträckning elevens förklaring underbyggs med enkla/komplexa orsakssamband.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven förklarar på fråga a kopplas till att klimatet påverkas av höjden	Eleven förklarar på fråga a kopplas till att kartan visar att klimatet påverkas av höjden	Eleven förklarar på fråga a kopplas till att kartan visar att klimatet påverkas av höjden
eller	och	och
Eleven förklarar på fråga b kopplas till att klimatet på södra halvklotet är varmare i norr.	Eleven förklarar på fråga b kopplas till att klimatet på södra halvklotet är varmare i norr.	Eleven förklarar på fråga b kopplas till att klimatet på södra halvklotet är varmare i norr.
Eleven förklarar underbyggs med ett enkelt orsakssamband .	Eleven förklarar underbyggs med enkla orsakssamband .	Eleven förklarar underbyggs med minst ett komplext orsakssamband .

Exempel på förklaringar som underbyggs med enkla orsakssamband

9. *Det kan synas genom att det är kallare klimat där det är berg.*

Kommentar: Av elevens förklaring framgår att eleven förstår att klimatet blir kallare i bergsområden. Elevens förklaring innehåller ett enkelt orsakssamband.

9. *Ojämbheter i kartan beroende på klimat- och höjdskillnader. Desto kallare = högre mark dit sol inte når upp.*

Kommentar: Elevens förklaring berör att temperaturen påverkas av höjden. Elevens förklaring innehåller ett enkelt orsakssamband (hög höjd leder till kallare temperatur). Eleven förklarar även varför det är kallare på hög höjd (solen når ej upp) men denna förklaring är inte korrekt och bortses därför från i bedömningen.

10. *Ja, därför att det är varmt i norra delen av landet och kallare i söder.*

Kommentar: Av elevens förklaring framgår att eleven förstår att det syns genom att klimatet är varmare i norr och kallare i söder. Elevens förklaring innehåller ett enkelt orsakssamband.

10. *Det syns eftersom det är som varmast överst och det blir kallare och kallare neråt.*

Kommentar: Förklaringen tar upp att klimatet söder om ekvatorn är varmast i norr. Förklaringen innehåller ett enkelt orsakssamband.

Exempel på förklaringar som underbyggs med komplexa orsakssamband

9. *Klimatet på höga berg är väldigt kallt i jämförelse med klimatet på slät mark eftersom det blir kallare och kallare ju högre upp man kommer så syns det på kartan. Så där det är kallt klimat på kartan jämfört med hur det är annars på samma ställe är det troligtvis ett berg på den platsen.*

Kommentar: Av elevens förklaring framgår att eleven förstår att klimatet blir kallare i bergsområden. Eleven utvecklar sin förklaring genom att jämföra bergsområden med områden på lägre höjd och förtydligar hur det syns på kartan. Detta är exempel på ett komplext orsakssamband.

9. *På östkusten ser man att det är varmt och fuktigt. Det brukar vara mycket regn vid kusten om det kommer ett berg inne i landet, till exempel i Norge är det så.*

Kommentar: Elevens förklaring kopplas till att bergskedjor påverkar klimatet (oroграфisk nederbörd). Elevens förklaring underbyggs med ett komplext orsakssamband eftersom eleven exemplifierar med hur samma fenomen finns i Norge.

10. *På norra klotet, t.ex. Europa är det kallast i norr. Men på kartan syns det att det är varmast i norr och kallast i söder, alltså tvärtom. Det bevisar att Australien ligger söder om ekvatorn.*

Kommentar: Genom att eleven jämför klimatet i Australien med hur klimatet är i Europa innehåller elevens förklaring ett komplext orsakssamband.

10. *Australien är så stort, det är därför man kan se att kontinenten ligger söder om ekvatorn. Man kan se det genom att ta en titt på norra delen, där är det så varmt för att det ligger långt från både Antarktis och nära ekvatorn.*

Kommentar: Elevens förklaring underbyggs med ett komplext orsakssamband genom att eleven relaterar det varma klimatet i norr med avståndet till Antarktis och närheten till ekvatorn.